

34

**WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ
DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI**

Podlaski Urząd Wojewódzki

**PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ**

**POWIATOWEGO ZESPOŁU DO SPRAW ORZEKANIA
O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
W BIELSKU PODLASKIM**

Białystok marzec 2012 roku

PROTOKÓŁ KONTROLI PROBLEMOWEJ

przeprowadzonej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim z siedzibą przy ul. 3 Maja 17, kierowanym przez Panią Annę Żarską – przewodniczącą Zespołu

W dniach 19 i 20 marca 2012r. kontrolę problemową w Powiatowym Zespole w Bielsku Podlaskim przeprowadzili członkowie Wojewódzkiego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku- pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w następującym składzie:

1. Małgorzata Czyżewska- Worobiej- inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego- kierownik zespołu kontrolerów;
2. Teresa D. Krzysztoń- Przekop- lekarz (*specjalista neurolog*)- członek Wojewódzkiego Zespołu;
3. Elwira A. Matuszewska- lekarz (*dr n. med., lekarz chorób wewnętrznych, specjalista chemioterapii nowotworów i onkologii klinicznej*)- członek Wojewódzkiego Zespołu;
4. Ada Ramotowska- pracownik socjalny/doradca zawodowy- członek Wojewódzkiego Zespołu;
5. Joanna Wasiluk- przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu

Kontrolę przeprowadzono na podstawie upoważnienia do kontroli z dnia 01.03.2012r. o sygnaturze: WZON.9532.2.1.2012.AR i numerze 1/2012, wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Pana Andrzeja Kozłowskiego Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej PUW (*akta kontroli str. 8*).

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z trybem, określonym w:

1. Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 14.03.2008r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*Dz. U. Nr 53, poz. 323*);
2. Zarządzeniu Wojewody Podlaskiego Nr 172/22 z dnia 17 listopada 2011r. w sprawie szczegółowych zasad wykonywania kontroli zewnętrznych;

Wyjaśnień w trakcie kontroli udzielała:

1. Pani Anna Żarska - przewodnicząca Powiatowego Zespołu w Bielsku Podlaskim ;

Anna Żarska

Przedmiot kontroli:

1. Ocena zgodności wydanych orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (*trafność rozstrzygnięć pod względem orzecznictwem*);
2. Ocena prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur w sprawach orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (*formalna poprawność postępowań*);

W toku kontroli ocenie podlegała prawidłowość stosowania przepisów:

1. Ustawy z 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*Dz.U. 2011, Nr 127, poz. 721 z późn. zm.*);
2. Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (*Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z późn. zm.*);
3. Ustawy z dnia 14.06.1960r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (*Dz. U z 2000r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.*)

Ustalenia Kontroli:

Powiatowy Zespół w Bielsku Podlaskim został powołany przez organ, określony w art. 6 a ust. 1 ustawy z 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, czyli- Starostę Powiatu Bielskiego na mocy Zarządzenia Nr 19/02 z dnia 27.08.2002r. Powołanie Zespołu było poprzedzone zgodą Wojewody Podlaskiego, wyrażoną w piśmie z 3.04.2002r. Nr PS.II.9110- 21/02. Skład Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności został ustalony Zarządzeniem Nr 22/ 02 Starosty Powiatu Bielskiego z dnia 29.08.2002r. i uaktualniany w następujący sposób:

- 1) powołaniem lekarza- (*specjalisty z zakresu pediatrii*)- aktem powołania Członków Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim z dnia 16 kwietnia 2003r.
- 2) powołaniem lekarza (*specjalisty z zakresu chorób wewnętrznych*) oraz 5 członków o specjalnościach poza medycznych, posiadających kwalifikacje zawodowe, uprawniające do orzekania w zakresie kilku specjalności (*2 członków jako psycholog/ pracownik socjalny/ doradca zawodowy, 2 członków jako pracownik socjalny, 1 członek jako pedagog/ doradca zawodowy*)- Zarządzeniem Nr 42/08 Starosty Bielskiego z 31.12.2008r.

Anna Zaraska

- 3) powołaniem 2 pracowników socjalnych- Zarządzeniem Nr 52/ 10 Starosty Bielskiego z dnia 24.05.20010r.
- 4) odwołaniem ze składu Powiatowego Zespołu 1 lekarza i 2 pracowników socjalnych- Zarządzeniem Starosty Bielskiego Nr 83/ 10 z dnia 29.09.2010r.

Aktualnie w skład Powiatowego Zespołu w Bielsku Podlaskim wchodzi 8 *lekarzy (o wymaganych w procesie orzekania specjalnościach medycznych)* oraz 7 członków o specjalnościach pozamedycznych, z których wszyscy posiadają uprawnienia do orzekania w zakresie więcej niż 1 specjalności. Przewodniczącą Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim jest Pani Anna Żarska – powołana na to stanowisko Zarządzeniem Nr 1/12 Starosty Bielskiego z dnia 11.01.2012r. - *(akta kontroli str. 16-24)*

Wszyscy członkowie, powołani w skład Powiatowego Zespołu w Bielsku Podlaskim spełniają wymogi kwalifikacyjne, wynikające z § 21 rozporządzenia z 15.07.2003r. Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz posiadają zaświadczenia wydane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Wojewodę Podlaskiego, uprawniające do orzekania, o których mowa w § 23 ww. rozporządzenia.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim jest usytuowany organizacyjnie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na mocy postanowień Regulaminu PCPR, ustalonego Uchwałą Nr 137/305/06 Zarządu Powiatu Bielskiego z dnia 27 stycznia 2006 roku. W Regulaminie wyszczególniono działy organizacyjne i stanowiska Centrum. W ramach Działu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym wyodrębniono między innymi stanowisko przewodniczącego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz stanowisko pracy ds. obsługi administracyjnej zespołu orzekania o niepełnosprawności (§ 7 ust. 1 lit. a).

Siedziba Zespołu znajduje się w budynku, użytkowanym również przez PCPR, z przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych wejściem (podjazd, drzwi o odpowiedniej szerokości) windą oraz toaletą. Dla potrzeb Zespołu przeznaczono 3 pomieszczenia: gabinet lekarski, poczekalnia, pokój obsługi interesantów, w którym odbywają się posiedzenia składów orzekających. Rozmowy członków Zespołu o specjalnościach pozamedycznych odbywają się w pokoju użyczanym doraźnie przez urzędnika wykonującego zadania na rzecz PCPR. Odrębnego pokoju nie posiada przewodnicząca zespołu.

Anna Żarska
Anna Żarska

Kontroli poddano 30 losowo wyłoniętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności wraz z załączoną dokumentacją i wydanymi orzeczeniami, złożonych i rozpatrzonych w okresie od 1.01.2011r.- 31.12.2011r.

OCENA ORZECZNICZA:

Kontrolujące (*dr Elwira Matuszewska* oraz *dr Teresa Krzysztoń-Przekop*), po dokonaniu oceny 30 wniosków wraz z załączoną dokumentacją medyczną, zakończonych orzeczeniami o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności ustaliły, co następuje:

1. Oceny stanu zdrowia sporządzone przez lekarzy- przewodniczących składów we wszystkich sprawach- świadczą o faktycznym przeprowadzaniu bezpośrednich badań lekarskich;
2. Opisy badań w ocenach są wyczerpujące, zawierają odnotowane wywiady lekarskie, wyniki bezpośrednich badań przedmiotowych z podkreśleniem odchyleń od normy.

Nieprawidłowość w tym zakresie stwierdzono w 1 sprawie:

- **nr 602/ 11** – w opisie badania przedmiotowego nie odnotowano stopnia nasilenia afazji (częściowa/ całkowita?)- (*akta kontroli str. 25*)

3. Rozpoznanie schorzeń zasadniczych we wszystkich sprawach, biorąc pod uwagę treść załączonej dokumentacji i wyniki badań bezpośrednich- postawiono prawidłowo.
4. Zgodnie z § 32 ust. 4 ww. rozporządzenia z 15.07.2003r. schorzenia odnotowane w ocenach stanu zdrowia jako zasadnicze należało uznać za przyczyny naruszenia sprawności organizmu i oznaczyć odpowiednimi symbolami literowo- cyfrowymi. Pozostałe schorzenia, które nie wpływają na naruszenie organizmu w porównywalnym stopniu do schorzeń zasadniczych należało wpisać do schorzeń współistniejących.

Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w sprawach:

- **nr 129 /11, 285/11, 71/01/11, 388/06/11, 130/11, 602/11, 153/11, 305/11, 386/11-** w ocenach stanu zdrowia lekarz w rozpoznaniu zasadniczym zawarł schorzenia, które nie zostały odzwierciedlone w symbolach literowo-cyfrowych. - (*akta kontroli str. 25-24*)

5. Wątpliwości co do zgodności orzeczeń z załączoną dokumentacją medyczną stwierdzono w jednej sprawie:

- **nr 202/09/11-** (*akta kontroli str. 35-36*) sprawa zakończona orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności na czas określony. U orzekanego (ur. 1960r.) rozpoznano wielopoziomową dyskopatię ze zmianami zwyrodnieniowymi kręgosłupa w odcinku szyjnym i lędźwiowym oraz zmianami zwyrodnieniowymi

Anna Zarzka

obu bioder z dużym przykurczem biodra lewego. Zgromadzone w postępowaniu dokumenty medyczne częściowo potwierdzają ww. rozpoznanie (brak opisów zdjęć rtg stawów biodrowych), ale w ocenie kontrolujących zakres ograniczeń wynikających ze stanu zdrowia, szczególnie w kontekście ustaleń orzeczenia organu rentowego (*orzeczenie KRUS w Białymstoku z dnia 4.01.2011r. nr GI-514734, stwierdzającego całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na trwale, ale nie stwierdzającym niezdolności do samodzielnej egzystencji*) nie przemawia ponad wszelką wątpliwość za trafnością orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wznowienie postępowania w tej sprawie jest bezprzedmiotowe z uwagi na duże prawdopodobieństwo upływu ważności orzeczenia przed zakończeniem procedur obowiązujących w zakresie wznowienia (*ważność orzeczenia upływa w dniu 31.05.2012r.*).

OCENA FORMALNO- PRAWNA TRYBU ROZPATRZENIA WNIOSKÓW O USTALENIE STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI:

Wszczęcie postępowania:

1. Wszystkie skontrolowane wnioski zawierały elementy określone w § 6 ust. 1 pkt 1- 5 rozporządzenia z 15.07.2003r. w sprawie orzekania (...). Do wniosków załączono dokumentację medyczną, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, czyli zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia wnioskodawców wydane dla potrzeb orzekania, które zgodnie z § 6 ust. 2 wystawiono nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku.
- **nr 335/11**- zaświadczenie z 2.06.2011r., wniosek złożono w dniu 4.07.2011r.
2. We wszystkich sprawach lekarze- członkowie Zespołu, zgodnie z kompetencją określoną w § 33 pkt. 2 rozporządzenia z 15.07.2003r. przeprowadzili wstępną weryfikację kompletności załączonej dokumentacji medycznej. W większości skontrolowanych spraw uznano, że załączona wraz z wnioskiem dokumentacja medyczna była kompletna, a zatem wystarczająca do rozstrzygnięcia sprawy.

Formularze opracowane i stosowane w celu utrwalania czynności, jaką jest wstępna analiza dokumentacji- nie zawierają pozycji, w której lekarz, dokonujący analizy określałby także rodzaj specjalności medycznej odpowiedniej do rozpatrzenia danej sprawy. Uprawnienia lekarza, określone w § 33 pkt. 2 obejmują bowiem 2 czynności:

- wstępną weryfikację kompletności dokumentacji
- określenie rodzaju specjalności lekarskiej odpowiedniej do rozpoznania danej sprawy.

Anna Zaraska

w

Dopiero na tej podstawie przewodniczący zespołu, stosownie do § 19 ust. 1 ww. rozporządzenia, wyznacza skład orzekający spośród członków zespołu.

We wszystkich skontrolowanych sprawach dobór składu orzekającego (*wskazanie lekarza i specjalisty*) było odnotowane na formularzu analizy, ale nie potwierdzone podpisem przewodniczącego (lub osoby upoważnionej)- (*akta kontroli str. 37*)

Przebieg postępowania:

1. **Stosowanie trybu zaocznego** – wszystkie skontrolowane sprawy zostały rozpoznane w trybie podstawowym, czyli z obecnością obowiązkową stron.
2. **Terminowość rozpatrywania wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności- 30** skontrolowanych spraw rozpoznano w następujących terminach:
  - 13 spraw w terminie nie przekraczającym 1 miesiąca (43%);
  - 17 spraw w terminie nie przekraczającym 2 miesięcy (57%);

We wszystkich przypadkach rozpoznania w terminie dłuższym niż 1 miesiąc- organ wywiązał się z obowiązku sygnalizacji- niezwłocznie informował strony o tym fakcie, stosownie do art. 36 KPA oraz § 19 ust. 3 pkt. 3 ww. rozporządzenia z 15.07.2003r., pomimo że nie wskazywał powodów przekraczania terminu.

3. Dokumentowanie przebiegu postępowania:

We wszystkich skontrolowanych sprawach przeprowadzono wymagane czynności procesowe i utrwalono je w określonych przepisami prawa formach. Wszyscy członkowie składów orzekających sporządzili oceny zgodnie z własną specjalnością:

- lekarze- oceny stanu zdrowia;
- pracownicy socjalni, doradcy zawodowi, pedagodzy i psycholodzy- odpowiednio oceny: sytuacji socjalno- społecznej, zawodowe, pedagogiczne i psychologiczne.

We wszystkich sprawach przebieg posiedzenia został utrwalony w formie protokołu- zgodnie z wymogiem § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia z 15.07.2003r.- podpisanego przez wszystkich członków składu orzekającego.

W 11 z 30 skontrolowanych spraw, w ocenach członków składów (*lekarzy i pracowników socjalnych*) i orzeczeniach **odnotowano niezgodność uzasadnień z obowiązującą definicją ustawową** znacznego stopnia niepełnosprawności, polegająca na **braku przesłanki dotyczącej konieczności „opieki”**, która jest podstawowym elementem tej definicji (*art. 4 ust. 1 ww. ustawy*).

Nieprawidłowość tą stwierdzono w:

uzasadnieniach orzeczeń o znacznym stopniu (sprawy nr: 243/11, 548/11, 545/11, 420/11, 6/11, 129/11, 153/11, 554/11, 305/11, 202/09/11, 386,11),

uzasadnieniach ocen stanu zdrowia lekarzy, w których ustalono znaczny stopień (sprawy nr: 545/11, 420/11, 6/11, 202/09/11);

ocenie sytuacji socjalno- społecznej (sprawa nr 6/11);

Na podstawie ustaleń, opisanych w ocenach specjalistów, potwierdzonych protokołami sporządzono orzeczenia, zawierające wszystkie elementy wymienione w § 13 ww. rozporządzenia.

Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia o charakterze formalnym. Przede wszystkim naruszano przepisy prawa, dotyczące terminów załatwiania spraw oraz ujmowano w rozpoznaniu zasadniczym schorzenia, które nie miały odzwierciedlenia w oznaczeniu symbolu literowo-cyfrowym.

Nie stwierdzono niezgodności wydanych orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (poza sprawą opisaną w protokole na str. 4-5)

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono.

Jednocześnie informuje się o przysługującym prawie:

1. Zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń w nim zawartych;
2. Odmowy podpisania protokołu kontroli.

 Anna Zaraska

KONTROLOWANY:

1. **Anna Żarska**

.....
Przewodnicząca Miejskiego Zespołu
w Bielsku Podlaskim

KONTROLUJĄCY:

1. **Małgorzata Czyżewska- Worobiej:**

.....
Inspektor wojewódzki

2. **Teresa Krzysztoń- Przekop:**

.....
Lekarz- członek Wojewódzkiego Zespołu

3. **Elwira Matuszewska:**

.....
Lekarz- członek Wojewódzkiego Zespołu

4. **Joanna Wasiluk**

.....
Przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu

5. **Ada Ramotowska**

.....
Pracownik socjalny/ doradca zawodowy
członek Wojewódzkiego Zespołu

Wzmianka o odmowie podpisania protokołu kontroli

.....
.....
.....
.....
.....